

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG55M0025
ชื่อโครงการ: โครงการกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
ชื่อนักวิจัย: สุมิตรา ลำเภพล และคณะ¹
¹วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
email address: sumittrasum@hotmail.co.th
ระยะเวลาโครงการ: 1 กันยายน 2555 – 31 กรกฎาคม 2558

โครงการกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี เป็นการศึกษาความเป็นมาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรีและชุมชนโดยรอบตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกอบอาชีพการเกษตร การจัดการการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร รวมทั้งข้อมูลนักศึกษา เช่น พื้นฐานครอบครัว ประวัติการเรียนรู้ ความคิดเห็นของนักศึกษา ข้อมูลบริบทชุมชนรอบวิทยาลัยในด้านการเกษตร ปัจจัยและเงื่อนไขของชุมชนในการเป็นแหล่งเรียนรู้ของวิทยาลัย เพื่อค้นหารูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี ผ่านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดเวทีสร้างความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการทำงาน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพนักวิจัยแก่ผู้ร่วมโครงการ การเก็บรวบรวม สรุปหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ และนำเสนอผลการดำเนินงานและบทเรียนต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และชุมชนรอบข้างวิทยาลัย

ผลจากการศึกษาพบว่า ในอดีตเด็กที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรีเป็นคนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้านวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติอย่างเข้มข้น ปัจจุบันเข้ามาเรียนเพราะว่าเป็นทางเลือกสุดท้าย กระบวนการเรียนการสอนเน้นการบูรณาการการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรและมีส่วนร่วมกับสังคมอย่างกว้างขวาง ทำให้มีการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้หลายด้าน ทำให้การประเมินผลการเรียนการสอนจากเดิมอยู่ในระดับปานกลาง – ต่ำมาเป็นลดลงมากกว่าในอดีต ขาดการฝึกทักษะทางวิชาชีพ จึงไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางการเกษตรไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือในการประกอบอาชีพได้ ทำให้ขาดความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร ดังจะเห็นได้จากมีจำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพเกษตรเพียงร้อยละ 1.54 จากผู้เรียนวิชาเกษตรทั้งหมด (ข้อมูลปี พ.ศ. 2549 – 2555) ด้านทัศนคติของผู้เรียนพบว่าส่วนใหญ่มาเรียนเพื่อให้จบ ผู้สอนมองว่าปัจจุบันอาชีพเกษตรต้องมีการปรับตัวกับการบริหารจัดการสูงเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างรายได้และรายจ่าย ผู้ปกครองบางส่วนอยากให้ลูกไปทำงานอาชีพอื่นเพราะว่าการทำการเกษตรเหนื่อยและมีรายได้น้อย บางส่วนต้องการให้นำความรู้ทางการเกษตรไปพัฒนาการทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ และทัศนคติของคนในชุมชนมองว่า

อาชีพเกษตรเป็นรากฐานของชีวิต สามารถเชื่อมโยงสู่เรื่องอื่นๆ ที่จำเป็นหลายด้าน และเป็นอาชีพที่ทำต่อเนื่องกันมาหลายชั่วอายุ

รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี ต้องมีการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนมั่นใจในอาชีพเกษตร เช่น การศึกษาดูงานต้นแบบ / รุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จ การฝึกทักษะฝีมือทางการเกษตร การคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงผ่านการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project based learning) จากการลงไปค้นหาประเด็นปัญหา / โจทย์วิจัยอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนตั้งแต่เริ่มต้นจากฐานประสบการณ์หรือสาขาที่เรียน เก็บรวบรวมข้อมูล ลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาจากการสรุปข้อมูลที่ได้ และนำเสนอผลการดำเนินงาน ตลอดจนนำบทเรียนที่ได้มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผู้สอนจะต้องมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำผู้เรียน / เสริมทักษะในสิ่งที่จำเป็นระหว่างการเรียนรู้ทดแทนการสอนแบบเดิม มีการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับอาชีพเกษตรกรรมต่างๆ และทุนเดิมที่มีในชุมชนรอบข้างวิทยาลัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำ มีทักษะทั้งกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในอาชีพเกษตร และปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการเรียนอาชีพเกษตรในการนำกลับไปประกอบอาชีพได้ ตลอดจนขยายผลกระบวนการสร้างการเรียนรู้สู่ประเด็นอื่นๆ ที่มีให้เกิดพื้นที่รูปธรรมในชุมชนอย่างกว้างขวาง เพื่อนำเสนอข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและแกนนำชุมชนได้จัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรีร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

คำหลัก : กระบวนการมีส่วนร่วม, การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน, ผู้ประกอบการมืออาชีพ